

METHODE “SOCIALE KAART”

Situering

Wat is de nood en de behoefte en wat kunnen we daar in doen? Dat is de centrale vraag in dit stuk scholing. Het goede van dit materiaal is dat het niet alleen laat zien hoe je een sociale kaart kan maken, maar ook welke vragen je jezelf moet stellen om met de gegevens aan de slag te gaan.

Met de vooronderstelling dat er overal en ten allen tijde behoeften, misstanden en onvolkomenheden zijn in het samenleven van mensen: Zien en herkennen van nood is het begin van al het werk. Zowel de eigen blik op de samenleving als een vraag van anderen kan het aangrijpingspunt zijn.

Stel dat je niet plaatselijk een nood kent of signaleert, maar dat er wel sprake is van een groep mensen die bereid is zich te verdiepen in wat er om hen heen leeft en zich met open agenda in te zetten. Of er is sprake van een diaconale werkgroep, diaken of parochiële caritasinstelling die vanuit het bewustzijn van hun roeping niet tot handelen komt.

Opzet

1. Maak een sociale kaart van je wijk
2. Vraagverkenning om tot aanpak te komen

1. Maak een sociale kaart van je wijk, dorp of de omgeving waarin je de nood wilt opzoeken

- Verzamel cijfermateriaal van bewoners, leeftijdsopbouw, gezinssamenstellingen, afkomst, aantallen huur- en koopwoningen, inkomensgroepen en uitkeringen. Gemeenten hebben deze gegevens.
- Mogelijk heeft een buurt een specifieke geschiedenis of geografische omstandigheid: het verdwijnen of verschijnen van een grote werkgever, problemen in een bepaalde oververtegenwoordigde inkomenssector (landbouw bijvoorbeeld), de bouw of sloop van een wijk of buurt die een eenzijdige bevolkingsopbouw tot gevolg had, milieukwesties, een bijzondere functie van de buurt voor de regio, een eiland. Wees hier alert op.
- Inventariseer de bijzondere woonvormen of mogelijke concentratieplaatsen: instellingen van justitie, vluchtelingenopvang, tehuizen voor gehandicapten, thuislozen, verpleeg- en zorginstellingen, ouderencomplexen, woonwagenkampen, inloophuizen, maatschappelijke opvang, buurthuizen, hangplaatsen, alles wat je met elkaar kunt bedenken en vinden. Kijk hiervoor in gemeentegidsen, telefoonboeken en wat je zelf met elkaar weet.
- Inventariseer wat er op het gebied van maatschappelijke instellingen en welzijnszorg gebeurt. Wat doen andere diaconieën, pastores (ook buurt-, wijk- arbeids- straat- en drugspastores), andere godsdienstige groeperingen, maatschappelijk actieve groepen, religieuzen en leefgroepen, actiecomités, buurtverenigingen, welzijnsorganisaties met al hun maatschappelijk werk, cursussen, groepswerk, taallessen, inloopvoorzieningen, cliëntenraden van de sociale dienst, organisaties van uitkeringsgerechtigden,

- plaatselijke afdelingen van vakbonden, Raden van Kerken, Arme Kant van Nederland /EVA, DISK-arbeidspastoraat, plaatselijk vluchtelingen werk, enzovoort enzovoort. Loop hiervoor de folders, websites en de bovengenoemde instellingen na.
- vraag aan sleutelpersonen wat zij tegenkomen. Te denken valt aan pastores, algemeen maatschappelijk werk, sociaal juridische dienstverleners, huisarts, politie, buurthuis, sociale dienst, leerkrachten van scholen, huisbezoekgroepen, mensen die allang ergens wonen of actief zijn in buurtcommissies, medewerker van een vrijwilligerscentrale.
- de plaatselijke media
- en de brochure: *Noodzaak. Over het vinden van mensen in nood* (Auteur: Paul Bergmans) De brochure is te bestellen bij het Diocesaan Pastoraal Centrum of bij Mara Rotterdam, Hang 14, 3011 GG Rotterdam (tel 010-4116085) e.mail: info@maraprojecten.nl

2. Vraagverkenning

- Wie is degene die de nood signaleert?
- Heeft deze persoon of instantie en daarna jij voldoende zicht op de mensen die het betreft en op de bestaande initiatieven, grenzen, ervaringen en onvolkomenheden van overheid, welzijnssector, hulpverleners, kerken, stichtingen, individuen en andere bestaande stut en steun?
- Om hoeveel mensen gaat het, hoe urgent is hun nood, waar vind je hen?
- Wat is het beste antwoord op deze nood? Is het mogelijk om dat van de mensen zelf te weten te komen? Wat kunnen zij zelf doen en bijdragen?
- Wat weet je van andere initiatieven met vergelijkbare groepen mensen op een andere plek?

Reflectie op eigen competentie en rol

- Wat is de eigenheid, de ervaring en doelstelling van je instelling en de werkers?
- Kun je een passende bijdrage doen in het verminderen, beter uithouden, dan wel opheffen van de nood? Passend: een adequaat antwoord dat bij je competenties en doelstellingen past.
- Is het organiseren van vrijwillige inzet -denk bij inzet aan de doelgroep zelf, zowel als aan vrijwillige anderen- geschikt en doenlijk in deze situatie? Heb je een methodiek -of weet je dat anderen die hanteren, of kun je die ontwikkelen- die in deze situatie het gewenste oplevert met acceptabele middelen? Resultaat van het voortraject is dat je nu weet wat er aan de hand is en wat je er mee kunt doen. De uren hieraan besteed, zijn 'initiële kosten'.
- Bestaat er een netwerk van betrokkenen die in aanraking komt met de doelgroep? Op welke wijze kun je hier mededragers van maken? Is duidelijk wat je positie, je werksoort ten opzichte van hen is?
- Als je geen bestaand vrijwilligersverband aanspreekt maar je vrijwilligers' los' werft en aan het project bindt, wat is er nodig om de continuïteit, de stabiliteit, de draagkracht, het uithoudingsvermogen, de nieuwe aanwas, de duurzaamheid voor het werk te organiseren? Is het mogelijk en verkieslijk om alsnog aan te haken bij een bestaande organisatie?
- Hoe zijn de contacten met kerkelijke, christelijke en diaconale groepen en organisaties in de buurt die het betreft. Welke rol kunnen hun uitvoerenden, hun bestuurders, hun voortrekkers en creatieve geesten, hun bestaande werk, hun faciliteiten en middelen vervullen?

NB. Het gaat er niet om 'vrijwilligers weg te kapen' . Doel is om mensen en hun verbanden te betrekken bij de mensen in nood. (is niet: betrekken bij jouw organisatie) Mogelijk kan een lokale kerk of verband van kerken mededragers worden van het project. Dan is er een groep christenen geactiveerd bij kwetsbaren. Dat heeft betekenis voor de motivatie, inspiratie en uithoudingsvermogen van de vrijwilligers, en het heeft betekenis voor de continuïteit van vrijwilligersgroep en organisatie van het project als geheel.

Verkenning van netwerken en samenwerkingspartners

Nogmaals: wie is de vrager? Op welke manier kan deze mede-drager worden?

Welke netwerken heb je tot je beschikking en welke hulpbronnen moet je aanboren om je doelstelling te bereiken.